

Hướng dẫn soạn văn bài Buổi học cuối cùng (An-phông-xơ Đô-đê)

I. Tóm tắt truyện Buổi học cuối cùng

Câu chuyện về buổi học cuối cùng bằng tiếng Pháp đầy xúc động giữa thầy trò và người dân ở vùng đất bị quân Phổ chiếm đóng. Theo lời kể của cậu bé Phrăng ham chơi, không khí của buổi học hôm ấy thật khác lạ, thấm đẫm tình yêu tiếng nói dân tộc.

II. Bố cục

Bố cục chia làm 3 phần:

- Đoạn 1. Từ đầu ... vắng mặt con : Điểm khác đầu tiên trước khi Phrăng đến lớp.
- Đoạn 2. Tiếp ... buổi học cuối cùng này : buổi học cuối cùng và cảm xúc của tất cả mọi người.
- Đoạn 3. Còn lại : kết thúc buổi học với dòng chữ “Nước Pháp muôn năm”.

III. Hướng dẫn soạn bài Buổi học cuối cùng chi tiết

Câu 1 (Trang 54 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Câu chuyện được kể diễn ra trong hoàn cảnh, thời gian, địa điểm nào? Em hiểu như thế nào về tên truyện Buổi học cuối cùng?

Trả lời:

Câu chuyện kể về lớp học vùng An-dát của nước Pháp vì thua trận phải cắt cho quân Phổ. Từ đây, quân Phổ ra lệnh không cho phép dạy tiếng Pháp – tiếng mẹ đẻ nữa, thay vào đó là tiếng Đức. Buổi học cuối cùng ở đây có nghĩa là buổi dạy và học cuối được học tiếng mẹ đẻ của những người thầy yêu nước và những học sinh.

Câu 2 (Trang 55 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Truyện được kể theo lời của nhân vật nào, thuộc ngôi thứ mấy? Truyện còn có những nhân vật nào nữa và trong số đó, ai gây cho em ấn tượng nổi bật nhất?

Trả lời:

- Truyện được kể theo lời nhân vật Phrăng, ngôi thứ nhất.
- Truyện có những nhân vật : phó rèn Oát-stơ và cậu học việc, cụ già Hô-de, bác phát thư, dân làng, thầy Ha-men, các học sinh.
- Ấn tượng nhất là thầy Ha-men : tình yêu to lớn với nghề giáo – truyền bá tiếng nói dân tộc tới các thế hệ.

Câu 3 (Trang 55 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Hướng dẫn soạn văn bài Buổi học cuối cùng (An-phông-xơ Đô-đê)

Vào sáng hôm diễn ra buổi học cuối cùng, chú bé Phrăng đã thấy có gì khác lạ trên đường đến trường, quang cảnh ở trường và không khí trong lớp học? Những điều đó báo hiệu việc gì đã xảy ra?

Trả lời:

- Sáng ngày diễn ra buổi học, trên đường đến trường : nhiều người đứng trước bảng nhẵn cáo thị, lời nói kỳ lạ của bác phó rèn. Quang cảnh ở trường : bình lặng. Trong lớp : thầy mặc lễ phục trang trọng, không mắng giạ ai cả, có những người dân ngồi cuối lớp.
- Báo hiệu một điều đáng buồn sẽ đến : sẽ không còn được học tiếng Pháp nữa.

Câu 4 (Trang 55 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Ý nghĩ, tâm trạng (đặc biệt là thái độ đối với việc học tiếng Pháp) của chú bé Phrăng diễn biến như thế nào trong buổi học cuối cùng?

Trả lời:

- Trước khi biết đó là buổi học cuối : cậu bé Phrăng ham chơi, lười học.
- Nghe thầy thông báo : thấy tiếc nuối, ân hận vì mình đã lười học.
- Thầy gọi lên đọc : xấu hổ, ân hận, ước mình có thể đọc to rõ, không bị lỗi.
- Kết thúc buổi học : buồn bã, xúc động trước thầy giáo. Thêm tình yêu tiếng Pháp.

Câu 5 (Trang 55 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Nhân vật thầy giáo Ha-men trong buổi học cuối cùng đã được miêu tả như thế nào? Để làm rõ điều đó, em hãy tìm các chi tiết miêu tả nhân vật này về các phương diện:

- Trang phục;
- Thái độ đối với học sinh;
- Những lời nói về việc học tiếng Pháp;
- Hành động, cử chỉ lúc buổi học kết thúc.

Nhân vật thầy Ha-men gợi ra ở em cảm nghĩ gì ?

Trả lời:

- Trang phục: nghiêm chỉnh, trang trọng với chiếc áo rơ – đanh – gót xanh lục, diềm lá sen gấp nếp mịn, mũ tròn bằng lụa đen.
- Thái độ với học sinh: nhẹ nhàng, không quát mắng, kiên nhẫn.

Hướng dẫn soạn văn bài Buổi học cuối cùng (An-phông-xơ Đô-đê)

– Lời nói về việc học tiếng Pháp: ca ngợi, coi tiếng Pháp là chìa khóa chốn lao tù để vượt ngục nô lệ.

– Lúc buổi học kết thúc: thầy xúc động mạnh, người tái nhợt, nghẹn ngào, dồn hết tình yêu vào dòng chữ “Nước Pháp muôn năm”.

Câu 6 (Trang 55 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Hãy tìm một số câu văn trong truyện có sử dụng phép so sánh và chỉ ra tác dụng của những so sánh ấy.

Trả lời:

Câu văn so sánh :

- tiếng ồn ào như vỡ chợ vang ra tận ngoài phố.
- dân làng ngòi lặng lẽ giống như chúng tôi.
- ... chẳng khác gì nắm được chìa khóa chốn lao tù.
- Những tờ mẫu ... như những lá cờ nhỏ ...
- ... một ý thức, như thể cái đó cũng là tiếng Pháp.

* Tác dụng: tạo hình tượng, sự sinh động, tăng sức gợi hình gợi cảm để thể hiện tình cảm của tác giả.

Câu 7 (Trang 55 SGK ngữ văn 6 tập 2)

Trong truyện, thầy Ha-men có nói: “...khi một dân tộc rơi vào vòng nô lệ, chừng nào họ vẫn giữ vững tiếng nói của mình thì chẳng khác gì nắm được chìa khóa chốn lao tù...”. Em hiểu như thế nào và có suy nghĩ gì về lời nói ấy?

Trả lời:

“... khi một dân tộc rơi vào vòng nô lệ, chừng nào họ vẫn giữ vững tiếng nói của mình thì chẳng khác gì nắm được chìa khóa chốn lao tù ...”. Khẳng định sức mạnh to lớn của tiếng nói dân tộc, yêu quý, học tập tiếng nói dân tộc là góp phần mở cửa tù lao thoát khỏi ách áp bức.

Hướng dẫn soạn văn bài Buổi học cuối cùng (An-phông-xơ Đô-đê)

III. Soạn phần luyện tập Buổi học cuối cùng

Câu 1. Kể tóm tắt lại truyện Buổi học cuối cùng.

Trả lời:

Như thường lệ, buổi sáng hôm ấy cậu bé Phrăng đến lớp học, trên đường đi cậu thấy có rất nhiều sự khác lạ so với mọi hôm, cả khi vào trường cũng vậy, sân trường bỗng dưng yên ắng như một ngày chủ nhật.

Bước vào lớp cậu càng ngạc nhiên hơn vì thấy mọi người im phăng phắc, thầy Ha-men ăn mặc rất trang trọng, trong lớp lại còn có cả các cụ già cùng đến học. Qua lời nói xúc động của thầy giáo, cậu mới hiểu rằng hôm nay là buổi học cuối cùng bằng tiếng Pháp.

Phrăng vô cùng ân hận vì sự ham chơi trước đây của mình, xấu hổ vì mình đã không đọc được bài như mong muốn. Thầy Ha-men nói về vẻ đẹp của tiếng Pháp về sự quý giá của tiếng nói dân tộc, ai nấy đều xúc động thiêng liêng... Cuối buổi học thầy giáo Ha-men viết lên bảng dòng chữ “Nước Pháp muôn năm”.

Câu 2. Viết một đoạn văn miêu tả nhân vật thầy Ha-men hoặc chú bé Phrăng trong buổi học cuối cùng bằng tiếng Pháp.

Trả lời:

Hướng dẫn soạn văn bài Buổi học cuối cùng (An-phông-xơ Đô-đê)

- Miêu tả thầy Ha-men : chú ý về trang phục, lời nói, thái độ, hành động mọi ngày và trong buổi học cuối.
- Chú bé Phrăng : suy nghĩ, tâm trạng của cậu trước khi đến lớp, khi ngồi học, quan sát thầy và tưởng tượng...